

NB! RAKENDUSKAVA ETTEPANEK SEISUGA 14.12.21. TEGEVUSED JA NENDELE ERALDATUD SUMMAD VÕIVAD MUUTUDA AVALIKU KONSULTATSIOONI JA EUROOPA KOMISJONI MENETLUSES

VI LISA

Programmi vorm AMIFI, ISFi ja BMVI jaoks – artikli 21 lõige 3

CCI number	
Nimetus inglise keeles	BMVI programme for Estonia
Nimetus liikmesriigi keeles	BMVI rakenduskava
Versioon	1.0
Esimene aasta	2021
Viimane aasta	2027
Rahastamiskõlblik alates	01.01.2021
Rahastamiskõlblik kuni	31.12.2029
Komisjoni otsuse number	
Komisjoni otsuse kuupäev	
Liikmesriigi muutmisotsuse number	
Liikmesriigi muutmisotsuse jõustumise kuupäev	
Mitteoluline ümberpaigutamine (ühissätete määruse artikli 24 lõige 5)	Ei

1. Programmi strateegia: peamised väljakutsed ja poliitilised lahendused

Vüide: Määruse (EL) 2021/1060 (ühissätete määrus) artikli 22 lõike 3 punkti a alapunktid iii, iv, v ja ix

<i>Selles osas selgitatakse, kuidas programm aitab lahendada riigi tasandil kindlaks tehtud peamisi väljakutseid, tuginedes kohalike, piirkondlike ja riiklike vajaduste hindamisele ja/või strateegiatele. Antakse ülevaade asjaomase liidu õigustiku rakendamise seisust ning liidu tegevuskavadega saavutatud edusammudest ning kirjeldatakse, kuidas fondi kaudu toetatakse nende arendamist programmitöö perioodil.</i>
Võrreldes Euroopa Liidu (EL) 2014–2020 rahastusperioodi programmeerimise ajaga, on riiklikus strateegilises planeerimises toimunud oluline muutus. Riiklike vajaduste ja nende rahastamise strateegiline planeerimine toimub keskselt. ELi vahendite kavandamiseks ei ole eraldi protsessi.

Eelarve koostamine on nõ allikaneutraalne ja oluliste strateegiliste eesmärkide kaardistamisel ei määrata katteallikat. Rahastamine otsustatakse jooksvalt iga-aastase eelarve koostamise käigus. Selline põhimõtteline muutus on mõjutanud ka Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (BMVI) rakenduskava koostamist ja struktuuri.

Poliitikakujundajatele annab ühtse suuna pikaajaline riigi arengustrateegia “Eesti 2035”. Arengustrateegia eesmärgid aitavad tagada, et eestlased on targad, aktiivsed ja terved, Eesti ühiskond on hooliv, koostöövõimeline ja avatud ning meie majandus on tugev, uuenduslik ja vastutustundlik. Kõik riiklikud strateegiad ja tegevuskavad tuginevad “Eesti 2035” sihtidele.

Piirihalduse ja rände eesmärke hõlmav peamine riiklik strateegia on siseturvalisuse arengukava (STAK), mis on koostatud tihedas koostöös kõigi asjaomaste partnerite ja sidusrühmadega. Vastutus erinevate piirihalduse ja rändega seotud poliitikate rakendamise eest on Eestis jagatud mitme ministeeriumi ja valitsemisala vahel. STAK 2020–2030 arvestab valdkondlike ELi poliitikate ja eesmärkidega ning seda täiendavad nt välispoliitika arengukava, Eesti infoühiskonna arengukava, transpordi arengukava ja Eesti merestrateegia.

Eesti valvab Schengeni välispiiri. Piirivalvurid tegutsevad järgides Schengeni piirieskirja ja integreeritud piirihalduse põhimõtteid, mille olulised elemendid on patrullid, riskianalüüs, piirikontroll, piiriülese kuritegevuse uurimine koostöös teiste riikide sisejulgeolekuasutustega, kontaktametnikud kolmandates riikides ja muu rahvusvaheline koostöö.

Bona fide reisijate seadusliku piiriületuse lihtsustamisel, vältides samal ajal ebaseaduslikku rännet ja julgeolekuriske, on suur roll lisaks piirivalvuritele ka Eesti välisesindustel. Schengeni viisad antakse välja kooskõlas ELi viisaeeskirjaga, millega tagatakse vajalikud kaitsemeetmed ja mehhanismid, et kaitsta reisijate eraelu puutumatus ja põhiõigusi, eelkõige seoses nende isikuandmetega.

Eesti suurimad piirihalduse ja viisamenetluse väljakutsed ELi välispiiri kaitsmisel on piiritaristu rajamine Eesti-Vene maismaapiirile, sujuva, kuid turvalise piiriliikluse tagamine, ELi suuremahuliste IT-süsteemide (nt EES, ETIAS, SIS, VIS) ja koostalitlusvõime toimimise tagamine, EUROSURI ja mereseiresüsteemi ajakohastamine.

Nende väljakutsetega toimetulekuks kasutusele võetavad meetmed hõlmavad info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arengut ja jätkusuutlikkust, tarku ja innovaatilisi tehnoloogilisi

lahendusi, suuremat analüütilist võimekust (tehisintellekt, ühtne integreeritud riskianalüüsi mudel), koostööd eri osapooltega ametiasutuste siseselt ja nende vahel ning riigi võime parandamist, sealhulgas koolitusi ja seadmete ostmist. Samuti on vajalik asjaomaste üksuste mehitamine piisava hulga kvalifitseeritud spetsialistidega.

Varasematel aastatel on valdkondlikke ELi õigustikust tulenevaid ülesandeid ja väljakutseid rahastatud peamiselt riigieelarvest. Täiendavalt on väärtuslikku abi saadud ka ELilt Sisejulgeolekufondi välispiiride ja viisade rahastamisvahendi (ISFB) kaudu.

Sama loogikat järgitakse ajavahemikul 2021–2027. Kuigi BMVI kohaldamisala näeb ette meetmeid enamiku piirihalduse ja viisadega seotud küsimuste lahendamiseks, ei ole rahastu mahu tõttu võimalik rahastada kõiki praegusi vajadusi üksnes BMVist. Rakenduskavga püütakse esitatud valdkondlikke vajadusi katta nii palju kui võimalik, jättes samas teatava paindlikkuse, et reageerida tulevastele sündmustele ja võimalikele muutuvatele prioriteetidele. Täpsed tegevused ja nende rahastamisallikad lepitakse kokku vastavalt riiklikele protsessidele, arvestades koostöötavaid muude fondidega (nt Varjupaiga-, Rände- ja Integratsiooni fond, Sisejulgeolekufond, Ühtekuuluvuspoliitikafondid, Tollikontrolli seadmete rahastu). Ministeeriumide, Euroopa Komisjoni, ametite ja muude asjaomaste sidusrühmade vahelise teabevahetusega välditakse tegevuste topeltrahastamist.

Kuna piirihalduse ja viisapoliitika väljakutsed on jäänud peamiselt samaks, keskendub ka BMVI rakenduskava sarnastele tegevustele, mida rahastati ELi eelarveperioodil 2014–2020 ISFBst. BMVI rakenduskava elluviimisel kasutatakse võimaluse korral lihtsustamismeetmeid, et vähendada halduskoormust ning suurendada tõhusust, tulemuslikkust ja säästlikkust. BMVI rakenduskavas nähakse ette mitu meetet, millega toetatakse ELi välispiiri valvamise ja piirikontrolli võime suurendamist. Meetmed aitavad kaasa Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruses 2.0 sätestatud nõuete täitmisele, teabevahetuse parandamisele, välispiiri kontrolli tagamisele kooskõlas ELi standarditega ja ELi õigustiku ühetaolisele kohaldamisele. Esmatähtsad on tegevused, millega toetatakse välispiiri haldamise võime säilitamist või laiendamist ning aidatakse kaasa solidaarsusele. Ühise viisapoliitika puhul on oluline jätkata konsulaartöötajate korrapärasest koolitamisest, et tagada viisaeeskirja ja ELi viisainfosüsteemi (VIS) määruse ühetaoline kohaldamine. Paralleelselt tuleb osta seadmeid, näiteks näotuvastussüsteeme. Samuti on oluline

jätkata digitaalsete viisade ja infosüsteemide väljatöötamist ning kasutamist. Tähtis on ELi ühise viisainfosüsteemiga seotud arenduste lõpuleviimine.

BMVI määrus näeb ette, et viisapoliitika erieesmärgile tuleb eraldada 10% rahastu mahust. Kuigi rakenduskavas on planeeritud sellele vähem kui 10% kogueelarvest, on arvestatud kõikide võimalike abisaajate (Välisministeerium ning Politsei- ja Piirivalveamet) esitatud vajadustega.

ELi õigustiku ja tegevuskavade rakendamise seis:

- Eesti integreeritud piirihalduse strateegia (IBM)

IBM on osa STAKi programmist “Kindel sisejulgeolek” ja on välja töötatud selleks, et täita Euroopa piiri- ja rannikuvalve tegevust käsitlevas määruses (EL) 2019/1896 sätestatud riiklikku kohustust. Integreeritud piirihalduse strateegiaga käib kaasas detailne tegevuskava. Integreeritud piirihalduse strateegia ja tegevuskava on nõ elavad dokumendid, mida vajaduse korral ajakohastatakse ja viiakse kooskõlla teiste arengudokumentidega, sh Euroopa piiri- ja rannikuvalve strateegiaga.

Eestis vastustab integreeritud piirihalduse arendamise ja rakendamise eest peamiselt Politsei- ja Piirivalveamet (PPA). Põhilised partnerid on Välisministeerium, Maksu- ja Tolliamet, Veeteede Amet, Keskkonnaamet, Kaitsevägi, Kaitseliit ja Kaitsepolitsei.

IBM arvestab täielikult Euroopa integreeritud piirihalduse tehnilise ja tegevusstrateegia eesmärkidega:

1. välispiiride haavatavuse vähendamine, mis põhineb terviklikul olukorradeadlikkusel;
2. ohutud, turvalised ja hästi toimivad ELi välispiirid;
3. Euroopa piiri- ja rannikuvalve jätkusuutlikkus.

- Euroopa piiri- ja rannikuvalve riiklike komponentide arendamine

PPAs on loodud Euroopa piiri- ja rannikuvalve toetamiseks riiklik piiri- ja rannikuvalverühm ja tehniliste seadmete reserv. Ostetud/ostetavad seadmed vastavad Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex) kehtestatud tehnilistele standarditele. Vajaduse korral antakse Frontexi koordineerimisel teistele liikmesriikidele operatiivabi. PPA osaleb Frontexi ühisoperatsioonides, piirioperatsioonides ja tagasisaatmisega seotud tegevustes. Eesti panustab Frontexi riskianalüüsi, ressursside ja koolitusstandardite väljatöötamise ning muude tööühmade ja koolitusürituste

tegevustesse. Frontexi, CEPOLi ja eu-LISA koolitatud ja sertifitseeritud ekspertide ja nõustajate lähetamine aitab edasi arendada Eesti võimet kaitsta ELi välispiire. Seni on Eesti täitnud 100% seatud kvoodist Frontexi II ja IIIkategooria alalise korpuse mehitamiseks. Korrapärane teabevahetus ametitega on kooskõlas FRANI, Euroopa piiride valvamise süsteemi (EUROSUR) ja haavatavuse hindamise kokkulepitud vormiga. Riiklik koordineerimiskeskus vastutab tõhusa teabeanalüüsi eest, mis põhineb CIRAMil ning teabevahetusel ELi liikmesriikide ja Frontexiga. Euroopa piiri- ja rannikuvalve riiklike komponentide edasiarendamine kätkeb piirivalveametnike koolitamist piirivalve ühise tuumõppekava (ingl k, Common Core Curricula) alusel ja Frontexi standarditega kooskõlas olevate operatiivvahendite hankimist.

- Euroopa piiride valvamise süsteem (EUROSUR)

Frontex paigaldas PPAse EUROSURi 7. novembril 2012.a. Alates 1. oktoobrist 2014. a tegutseb EUROSURi riiklik koordineerimiskeskus PPA ühtse kontaktpunktina (ingl. k single point of contact – SpOC). EUROSURi kohaldamisala on märkimisväärselt laienenud, hõlmates nüüd kõiki teabevahetusega seotud aspekte. EUROSURi rakendatakse kooskõlas uue Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse elementidega ja eelkõige järgmiste punktidega:

- süsteemne aruandlus piiripunktides tehtavate kontrollide, õhupiiri valvamise ja olemasoleva teabe esitamine teisese rände kohta;
- liikmesriikide koordineerimiskeskuste arendamine laiendatud asutustevahelise koostöö kaudu, et hõlmata EUROSURi uus kohaldamisala;
- IT-süsteemide tarkvara ja arhitektuuri arendamine, et vastata uutele sidestandarditele ja võimaldada masinatevahelist suhtlust;
- EUROSURi operaatorite värbamine ja koolitamine;
- sidevõrkude turvalisuse ja konfidentsiaalsuse tagamine.

Eesti on pühendunud tarkade piiride paketi [nt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES), Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS), Schengeni infosüsteem (SIS), viisainfosüsteemi (VIS)] õigeaegsele rakendamisele ja nende koostalitlusvõimele. Loodud on liidesed riiklik u piirikontrolli infosüsteemi ja migratsioonijärelevalve infosüsteemi ning EESi vahel. Käivad ettevalmistused keskse juurdepääsupunkti loomiseks ning uute SISI ja ETIASe määruste rakendamiseks. Vaja on koordineerida riigiasutuste ja muude asjaomaste sidusrühmade vahelisi tegevusi ning eraldada piisavalt raha ja inimesi süsteemide arendamiseks. Tähelepanu tuleb pöörata

ka hankemenetluste ja muude administratiivsete tegevuste õigeaegsele korraldamisele. ELi suuremahuliste IT-süsteemide rakendamiseks peab Eesti kohandama tööprotseduure ja -kordi ning koolitama süsteemide kasutajaid.

- SCHEVAL-i soovitusel ja haavatavuse hindamine

Eesti on seni edukalt läbinud Schengeni hindamise ja haavatavuse hinnangu 2018. aastal piirihalduses olulisi puudusi ei tuvastatud.

2019. a nimetas Euroopa Komisjon meetmed, mida Eesti peaks BMVIs rahastama. Dokumentis toodi välja haavatavuse hindamisel tehtud neli soovitus, mis nüüdseks on täidetud. Viimane soovitus (EE005 – CIRAM 2.0 koolitus) suleti 5. juulil 2021. a. BMVI rakenduskava arvestab võimalusel tuleviku haavatavuse hindamise/kava soovitusel tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks vajalike tegevustega. Ette on nähtud meetmed, milles võetakse arvesse õigusraamistiku arengut.

Eesti viisapoliitika Schengeni hindamine toimus 2018. aasta oktoobris. Kokku esitati Eestile 56 soovitus, millest kaks on veel täitmata. Üks soovitus on seotud uue viisaregistri kasutuselevõtuga ja see tuleks lõpule viia 2024. aastal, rahastamine on ette nähtud BMVI-s. Teine soovitus, viisaregistri vastavusse viimine andmekaitsealustega, viiakse lõpule 2021. aasta lõpuks. Schengeni soovitusel rakendamiseks kasutati riigieelarvet.

Eesti soovib kasutada ühissätetemääruse §26 lõikes 1 toodud võimalust ning tõsta 5% Varjupaiga-, Rände- ja Integratsoonifondi (AMIF) eraldisest BMVIsse. Rahastusperioodidel 2007–2013 ja 2014–2020 on olnud varjupaiga- ja tagasisaatmisvaldkonna fondid sihtrühma vähesuse tõttu alakasutusel. 2021–2027 perioodi AMIFi programm võtab arvesse kõiki potentsiaalsete abisaajate asjakohaseid vajadusi, mis on kaardistatud riiklike strateegiate koostamise käigus. Praeguse olukorra ning ka tulevikutrendide prognoosi alusel eeldame, et sihtrühmakuluvate inimeste arv võib küll tõusta, kuid jääb siiski madalaks. Kolmandate riikide kodanikele suunatud kohanemismeetmeid täiendab ja suures osas rahastab ESF+. Seega on suur tõenäosus, et perioodi 2021-2027 AMIF-i eraldis jääb samuti alakasutatud. Lisaks on potentsiaalne oht, et Eesti ei jõua aastaks 2024 kasutatud 10% esialgselt AMIF-i eraldisest, mistõttu kaoks õigus määruse (EL) 2021/1147 artikli 17 lõikes 2 sätestatud täiendavale eraldisele.

Üks suurimaid väljakutseid ja seega ka valitsuse prioriteet Eestis on Euroopa Liidu välispiiri – Eesti-Vene maismaapiiri – väljaehitamine. Eesti on piiritara püstitamiseks juba investeerinud

märkimisväärse hulga riigi raha ja teeb seda ka edaspidi. Aastateks 2022-2025 on seatud eesmärk varustada maismaapiir tipptasemel valvetechnikaga. Peaaegu 52% BMVI eraldisest on plaanitud kasutada selleks otstarbeks. Kuna seiresüsteemide maksumus on väga kõrge, otsitakse lisaks BMVile täiendavaid katteallikaid. Ühe allikana kasutatakse AMIF-i ülekannet summas 1 112 731,85 €.

2. Erieesmärgid (korratakse iga erieesmärgi puhul, välja arvatud tehniline abi)

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõiked 2 ja 4

2.1. Erieesmärgi nimetus

Toetus Euroopa piiri- ja rannikuvalve poolt välispiiridel rakendatavale tõhusale Euroopa integreeritud piirihaldusele, mille eest jagavad vastutust Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet ning piirihalduse eest vastutavad riiklikud asutused, et hõlbustada seaduslikku piiriületust, ennetada ja avastada ebaseaduslikku sisserännet ja piiriülest kuritegevust ning hallata tõhusalt rändevooge

2.1.1. Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas osas kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMIFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMIFi määruse artikliga 21, ISFi määruse artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusesaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada. Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Eesti IBM-mudel on rajatud neljale sambale: tegevused kolmandates riikides, koostöö naaberriikidega, piirikontroll ning meetmed vaba liikumise alal.

Eesti IBMi mõjutavad naabruses asuvate kolmandate riikide poliitiline, majanduslik ja julgeolekuolukord ning Eesti ja teiste ELi liikmesriikide head sidemed. On suur tõenäosus, et naabruses asuvas kolmandas riigis toimuvatel muutustel on mõju maismaapiirile, suurendades

ohu, mis on seotud piiriülese kuritegevuse ja muude piiridega seotud rikkumiste või ebatraditsiooniliste ohtudega välispiiril. Seepärast on oluline analüüsida iga aspekti integreeritud piirihalduse süsteemis, selle toimimist ja haavatavust, et leevendada võimalikke riske tuvastatud ohu puhul.

Piirikontrollimeetmed põhinevad Schengeni parimatel tavadel. Riskianalüüsi tulemid töötatakse välja ühtse integreeritud riskianalüüsi mudeli (ingl. k *Common Integrated Risk Analysis Model - CIRAM*) abil. Analüüs toetab teenuste ja muude piiridega seotud tegevuste kavandamist, et kasutada ressursse optimaalselt vastavalt tuvastatud ohtudele, haavatavusele ja mõjule. Olukorrapildi saamiseks teeb Eesti riskianalüüsi, teabevahetuse ja operatiivtegevuse valdkonnas tõhusat koostööd rahvusvaheliste ja ELi ametitega, nagu Interpol, EUROPOL, Frontex, EASO, eu-LISA jne, ning teiste riikide, organisatsioonide ja asutustega.

ISFB toel on varem soetatud kaasaegseid vahendeid ja seadmeid, nt patrullautod, eritranspordivahendid, piirikontrolli- ja migratsioonijärelevalveseadmed, sõrmejälgede biomeetria kontrollimiseks vajalik tehnika, multirootorid, veesõidukid, ABC-väravad jne. See on aidanud suurendada reageerimisvõimet, millel on otsene seos piirikontrolli tõhususe ja kvaliteediga. Kuna tehnoloogia areneb kiiresti ja ka sõidukid, mis osteti aastatel 2015–2018, on jõudnud elukaare lõppu, kasutatakse BMVID uute vahendite soetamiseks.

BMVI toetust kasutatakse lisaks teistele rahastusallikatele järgmisteks BMVI määruse lisas II nimetatud rakendusmeetmeteks, et tegeleda 1. jaos nimetatud piirihalduse valdkonna väljakutsetega:

- **Piirikontrolli tugevdamine kooskõlas määruse (EL) 2019/1896 artikli 3 lõike 1 punktiga a**

Eesti rannajoone pikkus on 3794 km, merepiir 767 km ja maismaapiir, sh Eesti Vabariigi ja Venemaa Föderatsiooni vaheline ajutine kontrolljoon, on 338,6 km. Välispiiri kontrollivad piiripunktid, kordonid, lennusalv, laevastik ja seirekeskused. Tõhusa kontrolli ning patrull- ja vaatlustegevuse tagamiseks välispiiridel, piiriülese kuritegevuse ennetamiseks ja avastamiseks, piirirežiimi säilitamiseks majandustsoonis ning rände seireks peab piir olema kaetud tehnilise valvega.

Piirikontrollilahendused, mis võetakse kasutusele lähi- ja kaugemas tulevikus, tõstavad piirikontrolli võimet, kuid suureneb ka süsteemide kuritarvitamise oht. PPA peab koostöös partneritega tagama süsteemide toimimise ja küberjulgeoleku, leevendades samal ajal ohtu, et

sissetungijad neid süsteeme kuritarvitavad. Uued smugeldamise meetodid nõuavad piiri- ja rannikuvalve seiremeetodite ja -tehnoloogia arendamist. PPA on teadlik, et kurjategijad kasutavad droone ja GPS majakaid. Tehnoloogia arendamine ning uute meetodite väljatöötamine ja rakendmine on seotud IT-, radarite ja raadiosidesüsteemide üldise arenguga.

PPA on alustanud välismaismaapiiri taristu loomist, paigaldatud on piiripostid. Idapiiri ehitamise projekti rahastatakse peamiselt riigieelarvest. ELi/Schengeni välispiiri katmine peaaegu 100% ulatuses tehnilise valvega on prioriteet. Lisaks luuakse piiriinsidentide haldamist toetav IT-süsteem. ISFBst on rahastatav pilootprojekt selgitab välja sobivaima tehnoloogia, mille tulemusi arvestatakse BMVist seiresüsteemi hankimisel.

Eesti välispiiril on 44 rahvusvahelist piiripunkti: 7 maismaapiiril, 30 merepiiril ja 7 õhupiiril. Analüüsi- ja andmelaoinfosüsteemi (ALIS) kohaselt ületas maismaapiiri 2017. a 66% ja 2020. a 80% reisijatest, merepiiri 2017. a 25% ja 2020. a 6%. Lennujaamades olid vastavad numbrid 9% (2017) ja 13% (2020). Statistikaanalüüsid näitavad, et peamine liikluskoormus lasub välispiiril asuvatel maismaa piiripunktidel. 2017. aastal ületas Eesti välismaismaapiiri 7,4 miljonit ja 2020. aastal 1,3 miljonit reisijat. Peaaegu 50% (2017) ja 63% (2020) ületustest toimus Narva-1 maanteepiiripunktis. Oluline on säilitada tasakaal reisijate sujuva piiriületuse võimaldamise ning riigi ja ELi julgeoleku vahel, võttes arvesse õigusraamistiku tõenäolist arengut.

Praegune julgeoleku olukord välispiiridel on stabiilne. Alates 2020. aastast on ebaseadusliku sisserände oht mõõdukas maismaa ja õhu välispiiridel ning madal merepiiril. 2019. aastal oli 228 ja 2020. aastal 166 ebaseaduslikku piiriületust. Olukord võib kiiresti muutuda, nagu näitab ilmekalt 2021. a ELi ja Valgevene piiril toimuv. Kuni COVID-19 pandeemiani oli reisijatevoo ja piiriülene kaubandus kasvutrendis. 2019. aastal oli regulaarsete piiriületuste arv 8 277 528. 2020. aastal oli Eestis 1 585 775 regulaarset piiriületust. Kasvu prognoositakse taas pärast pandeemia vaibumist. Reisijatevoo suurenemisega kaasneb ka kasvav piiriülene kuritegevus, ebaseaduslik ränne ja muud sisejulgeolekut mõjutavad ohud. Selleks, et oleks võimalik säilitada isikute ja kaupade sujuv piiriliiklus, on vaja piirihalduse eest vastutavatel asutustel märkimisväärseid jõupingutusi. Kuna ressursid on piiratud, tuleb otsida ja kasutada uusi tehnoloogilisi lahendusi.

EUROSURI süsteem areneb pidevalt. EUROSURI ülesanne on suurendada piiripunktides tolliasutuste ja piirivalveametnike vahelist koostööd ning tulevikus koostööd ja teabevahetust Läti, Leedu ja Soome piirivalveasutustega. Eesti osaleb aktiivselt ELi tasandil

olukorrateadlikkuse parandamise süsteemide väljatöötamises. Riiklikult keskendutakse IT-süsteemide arendamisele koos eri asutuste ja ministriumidega, toetades seeläbi teabevahetust ja koostööd ametiasutuste vahel. EUROSURI edasiarendused peavad olema kooskõlas Schengeni piirieskirja ja muude EUROSURI käsitlevate õigusaktidega, mille eesmärk on parandada koostalitlusvõimet.

Alates 1. oktoobrist 2014 tegutseb NCC PPA ühtse kontaktpunktina. Lisaks riiklikule koordineerimiskeskusele on kontaktpunktis ka SIRENE büroo, riiklik Europol (ENU), Interpol (NCB), Prümi riiklik kontaktasutus, FRONTEXi NFPoC. Selline lahendus annab juurdepääsu paljudele asjakohastele riiklikele ja rahvusvahelistele õiguskaitse andmebaasidele, võimaldades tihedat teabevahetust pädevate riiklike ja rahvusvaheliste asutustega. Riiklik koordineerimiskeskus edastab EUROSURI riikliku olukorrapildi (NSP)/Euroopa olukorrapildi (ESP) kõigile PPA asjaomastele politseiüksustele ja teistele riiklikele asutustele, nagu Maksu- ja Tolliamet, Kaitseministeerium, Välisministeerium, Siseministeerium, Kaitsevägi, Europol ja SIRENE büroo.

• Riigi tasandil koostöö tõhustamine piirikontrolli või piiril täidetavate ülesannete eest vastutavate riiklike ametiasutuste vahel ning tõhustatud koostöö liidu tasandil kas liikmesriikide vahel või ühelt poolt liikmesriikide ja teiselt poolt asjaomaste liidu organite, ametite ja asutuste või kolmandate riikide vahel.

Eesti osaleb ühistes ELi uurimisrühmades ja operatsioonides, mis keskenduvad piiriülese kuritegevuse avastamisele ja uurimisele kahe- või mitmepoolsetes vormides või ELi ametite kaudu. Oluline on pidev koostöö ELi liikmesriikide, Frontexi ja teiste ELi institutsioonidega, et suurendada ELi ja liikmesriikide piirihalduse võimet. Oluline on pidev koostöö piirihalduse eest vastutavate asutustega, nagu Maksu- ja Tolliamet, Veeteede Amet, Keskkonnaamet, Kaitsevägi, Kaitsevägi jne, et tagada kulutõhusus, vältida ülesannete kattumist ja välispiiri surve alla sattumisel ühendada jõude.

PPA osaleb ELi töörühmade tegevuses ja teeb koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega, nagu Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon, OSCE, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet, ning muudes asutustevahelise koostöö vormides – Läänemere piirkonna piirikontrollikoostöö (BSRBCC), Läänemere rakkerühm (BSTF) ning Läänemere ministrite nõukogu.

• **Piirihalduse valdkonnas suuremahuliste IT-süsteemide ja eelkõige SISi, ETIASe, EESi ja Eurodaci loomine, käitamine ja hooldamine piirihalduse eesmärgil vastavalt liidu õigusele, sealhulgas selliste suuremahuliste IT-süsteemide ja nende sidetaristu koostalitlusvõime, ning meetmed andmete kvaliteedi ja teabe esitamise parandamiseks.**

ELi suuremahuliste IT-süsteemide rakendamiseks tehakse koostööd eu-LISAgaga. IT-süsteemide jätkuarendused tuginevad ISFB raames saavutatud tulemustele. Arvestatakse EL õigusest tulenevate arendusvajadustega.

• **Euroopa piiri- ja rannikuvalve arendamine, toetades piirihalduse eest vastutavaid riiklikke ametiasutusi meetmete võtmisel, mis on seotud võimearendusega, ühise suutlikkuse suurendamisega, ühishangetega ja ühiste standardite kehtestamisega, ning muude meetmete võtmisel, mille eesmärk on ühtlustada liikmesriikide ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti vahelist koostööd ja koordineerimist.**

Frontexi operatsioonides osalemine on alates 2006. aastast avaldanud vaieldamatut mõju piirihalduse tõhustamisele ja riigi sisejulgeoleku tagamisele. Frontexi laienemiseks on vaja valmisolekut lähetada täiendavaid töötajaid. Alalise korpuse loomise paremaks koordineerimiseks lähetatakse Frontexi peakorterisse ekspert ning korraldatakse koolituskursusi 2. ja 3. kategooria alalise korpuse liikmetele.

• **Välispiire käsitleva liidu *acquis* ühtse kohaldamise tagamine, sealhulgas rakendades soovitusi, mis on antud selliste kvaliteedikontrolli mehhanismide raames nagu määruse (EL) nr 1053/2013 kohane Schengeni hindamis mehhanism, määruse (EL) 2019/1896 kohased haavatavuse hindamised ja riiklikud kvaliteedikontrolli mehhanismid.**

Laiapõhjaline piirivalvealane haridus annab ametialase pädevuse ja tagab Schengeni *acquis* nõuetekohase rakendamise ning ühetaolise efektiivse piirihalduse riigi ja ELi välispiiridel. PPA eksperdid osalevad Frontexi ühiste õppekavade ja koolitusmaterjalide väljatöötamisel ja ajakohastamisel (CCC, CCC kesktaseme ametnikele, Euroopa ühised magistriõppekavad strateegilise piirihalduse alal, CIRAM, IBM jne).

Kõik piirikontrolliametnikud järgivad oma igapäevases teenistuses 11. märtsil 2015. a heaks kiidetud ametnike eetikakoodeksi põhimõtteid. Ametniku põhiväärtused on seaduskuulekus, inimesekeskus, usaldusväärsus, professionaalsus, erapooletus, avatus ja koostöö. Piirikontrollitegevuses austatakse põhiõiguseid, sealhulgas andmekaitse, mittediskrimineerimine,

rahvusvaheline kaitse, haavatavate isikute, sealhulgas laste erivajadused ning nende tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõte. Koolitustel pööratakse jätkuvalt tähelepanu nendele teemadele.

Piirikontrolli infrastruktuuri ajakohastamine, uuendusliku ja tiptasemel tehnoloogia kasutuselevõtt, reisijate elektroonilise kontrolli suurendamine ja viisanõude kaotamise korra laiendamine eeldavad töötajate pidevat täiendkoolitust. Lisaks asutusesisestele koolitustele kasutatakse CEPOLi, eu-LISA ja Frontexi pakutavaid võimalusi.

Kvaliteedikontroll on hädavajalik tagamaks, et osutatavad teenused vastavad kindlaksmääratud kvaliteedikriteeriumidele või Schengeni hindamismehhanismi ja haavatavuse hindamise nõuetele. PPA kvaliteedikontrolli mehhanism hõlmab teenusesisest enesehindamist ja auditeerimist vastavalt iga-aastastele plaanidele. Riigisisest on Eestil riiklik hindamissüsteem, et tagada piirikontrolli rakendamine vastavalt Schengeni nõuetele. Kvaliteedikontroll hõlmab teenusesisest järelevalvet ja auditeerimist vastavalt iga-aastastele auditikavadele ning etteteatamata kontrollkäike piiripunktidesse või piiriületuskohtadesse (maismaa-, mere-, õhu-). BMVI vahendeid kasutatakse lisaks riigieelarvele kvaliteedikontrolli käigus tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks.

Meetmete esialgne loetelu:

- EUROSURI arendamisega seotud meetmed (IKT-süsteemid, seadmed, tehnoloogia jne);
- koostalitlusvõime paketi ja ELi suuremahuliste IT-süsteemidega seotud meetmed;
- meetmed, mille eesmärk on arendada Euroopa piiri- ja rannikuvalve riiklikke komponente (nt ekspertide lähetamine Frontexisse jne);
- koolitused;
- Fontexi standarditele vastavad piirivalve- ja -kontrolliseadmed (patrullisõidukid, UTVd, mehitamata õhusõidukid, kaamerad jne);
- migratsioonijärelevalve seadmed (dokumendilugejad, biomeetriliste andmete tehnoloogia jne).

Tulemused: maismaa- ja merevälispiir on kaetud uuendusliku, tiptasemel integreeritud piirivalvesüsteemiga. Piirikontrolli ja -valvet toetavad ajakohased, mobiilsed ja koostalitlusvõimelised tehnilised süsteemid ja lahendused tõhusama ja usaldusväärsema piirikontrolli tagamiseks. Suurenenud on suutlikkus arendada ja kasutada ühtselt ja ühtlustatud

viisil valdkondlikku tiptasemel tehnoloogiat ja EL suuremahulisi infosüsteeme (EES, ETIAS jne). Piirivalve tegevus on kooskõlas Schengeni *acquis*' ja põhiõigustega.

Tegevustoetus:

PPA ning Siseministeeriumi infotehnoloogia ja arenduskeskus (SMIT) on avaliku sektori asutused, kes vastutavad ELi avalike teenuste eest piirivalve ja migratsioonijärelevalve valdkonnas. PPA põhikirjajärgsete ülesannete hulka kuulub integreeritud piirihalduse arendamine ja rakendamine. SMITi põhiülesanded hõlmavad valdkondlike IKT-süsteemide arendamist ja hooldamist.

Seaduslike piiriületuste hõlbustamiseks ning välispiiride kõrgetasemelise kaitse ja vajaliku teabevahetuse tagamiseks on väga oluline kasutada asjakohaseid IKT-süsteeme ja kaasaegset tehnoloogiat. Kõik info- ja kommunikatsioonitehnoloogia seadmed, samuti piirikontrolli- ja migratsioonijärelevalvevahendid vajavad tõrgeteta ja turvaliseks toimimiseks ajakohastamist ja hooldamist. Eesti kavatses kasutada piirivalve ja migratsioonijärelevalve IKT-süsteemide ja seadmete hoolduseks ning remondikuludeks tegevustoetust järgmiselt:

- **Automaatse piirikontrollivärvate hooldus ja ajakohastamine (PPA)**

2021. aasta veebruaris paigaldati Tallinna lennujaama 16 ABC-värvat. Automaatsed väravad on paigaldatud ka Narva-1 piiripunkti ja Saatsse piiripunkti. ABC-värvate hoolduseks ja uuendamiseks on sõlmitud PPA ja teenuseosutaja vahel rendileping. Lepingut rahastatakse ISFBst kuni 2022. aasta lõpuni. Alates 01.01.2023 kasutatakse BMVI-d ABC-värvate käitamiseks.

- **ELi suuremahuliste IT-süsteemide (EES, SIS, ETIAS), nende süsteemide koostalitlusvõime ja riikliku üksuse ülalpidamine ja hooldus, turvaliste ruumide rentimine (PPA ja/või SMIT)**

ISFB-st rahastusel liidestatakse piirikontrolli ja migratsioonijärelevalve IT-süsteemid riikliku üksusega, renditakse EESI andmekeskuse ruume ja luuakse keskne juurdepääsupunkt. Alates 01.01.2023 kaetakse EESI, ETIASe, SISi ja nende koostalitlusvõime haldus- ja hoolduskulud BMVI-st, et tagada süsteemide tõhus toimimine.

- **Piirikontrolli- ja seiresüsteemi seadmete ning infrastruktuuri remondi- ja hoolduskulud (PPA)**

ISFB abiga on ostetud hulk piirikontrolli- ja seireseadmeid, mida kavatsetakse hankida ka BMVI toel. Seadmete litsentse tuleb korrapäraselt uuendada. Töövahendid ja seadmed on pidevalt kasutusel ja vajavad aeg-ajalt remonti. Tegevustoetusest kaetakse nii süsteemide remondikulud kui ka tehnikute palgad. Lisaks kaasajastatakse Luhamaa juhtimispunkti, tehakse väiksemaid ümberehitustöid ilma hoone välisilmet muutmata ning soetatakse inventar ja sisustus.

Eesti järgib asjaomast liidu õigustikku. Olulisi lahendamata küsimusi ei ole. Schengeni hindamise ja haavatavuse hindamise võimalike tulevaste soovitude lahendamisse suhtutakse täie tõsidusega.

Rahastamisvahendid: Ei kohaldata.

NB! RAKENDUSKAVA ETTEPANEK SEISUGA 14.12.21. TEGEVUSED JA NENDELE ERALDATUD SUMMAD VÕIVAD MUUTUDA AVALIKU KONSULTATSIOONI JA EUROOPA KOMISJONI MENETLUSES

2.1.2 Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkt e

Tabel 1: Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood [5]	Näitaja [255]	Mõõtühik	Vahe-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
SO1	O.1.1	Piiripunktide jaoks ostetud seadmete arv	Absoluutarv	1246	4016
SO1	O.1.1.1	millest omakorda ostetud automaatse piirikontrolli süsteemide/iseteenindussüsteemide/e-värvate arv.	Absoluutarv	16	16
SO1	O.1.2	Hooldatud/parandatud taristuosade arv	Absoluutarv	1	1
SO1	O.1.3	Toetatud esmase vastuvõtu piirkonnad.	Absoluutarv	0	0
SO1	O.1.4	Ehitatud/ajakohastatud piiripunktirajatiste arv.	Absoluutarv	1	1
SO1	O.1.5	Ostetud õhusõidukite arv	Absoluutarv	0	26
SO1	O.1.5.1	millest omakorda ostetud mehitamata õhusõidukite arv	Absoluutarv	0	26
SO1	O.1.6	Ostetud meretranspordivahendite arv	Absoluutarv	0	0
SO1	O.1.7	Ostetud maismaatranspordivahendite arv	Absoluutarv	0	13
SO1	O.1.8	Toetatud osalejate arv	Absoluutarv	347	350
SO1	O.1.8.1	millest omakorda koolitustegevuses osalejate arv	Absoluutarv	347	349
SO1	O.1.9	Kolmandatesse riikidesse lähetatud sisserändeküsimustega tegelevate kontaktametnike arv;	Absoluutarv	0	0

SO1	O.1.10	Välja töötatud/hooldatud/ajakohastatud IT-funktsioonide arv	Absoluutarv	5	5
SO1	O.1.11	Välja töötatud/hooldatud/ajakohastatud suuremahuliste IT-süsteemide arv.	Absoluutarv	4	4
SO1	O.1.11.1	millest omakorda välja töötatud suuremahuliste IT-süsteemide arv	Absoluutarv	1	1
SO1	O.1.12	Kolmandate riikidega läbiviidavate koostööprojektide arv	Absoluutarv	0	0
SO1	O.1.13	Piiripunktides rahvusvahelist kaitset taotlemud isikute arv.	Absoluutarv	96	256

Tabel 2: Tulemusnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood [5]	Näitaja [255]	Mõõtühik	Lähtetase	Lähtetaseme mõõtühik	Võrdlusaasta (d)	Sihiväärtus (2029)	Sihiväärtuse mõõtühik	Andmete allikas	Märkused
SO1	R.1.14	Euroopa Piiri- ja Rannikualve Ameti tehniliste seadmete reservis registreeritud seadmete arv.	Absoluutarv	168	Absoluutarv	2018-2020 registreeritud seadmete arv aastas (riiklik + EL raha)	41	Absoluutarv	Projektide aruanded, TEP	26 drooni ja 15 maismaasõidukit Lähtetase hõlmab varustust, mis on soetatud nii riikliku kui EL eelarve toel. Sihiväärtus hõlmab ainult BMVI toel soetatud varustust.
SO1	R.1.15	Euroopa Piiri- ja Rannikualve Ameti käsutusse antud seadmete arv.	Absoluutarv	148	Absoluutarv	2019-2021 seadmete keskmine arv aastas	41	Absoluutarv	Projektide aruanded, lepingud	Lähtetase hõlmab varustust, mis on soetatud nii riikliku kui EL eelarve toel. Sihiväärtus hõlmab ainult BMVI toel soetatud varustust.
	R.1.16	Riiklike ametiasutuste poolt EUROSURI riikliku koordinaatsioonikeskusega algatatud/tõhustatud koostöövormide arv	Absoluutarv	-	Absoluutarv	2018-2020	-	Absoluutarv	-	Ei plaani projekte
	R.1.17	Automaatse piirikontrolli süsteemide ja e-värvate kaudu	Osakaal	40%	Absoluutarv	2018-2019 ABC värvate kaudu toimunud	2 200 000	Absoluutarv	ALIS	ABC värvade paigaldati veebruaris 2021. Baastase

		<i>toimunud piiriületuste arv</i>				<i>piiriületused aastas</i>				<i>on määratud PPA strateegia alusel</i>
	<i>R.1.18</i>	<i>Piirihalduse valdkonnas läbi viidud Schengeni hindamiste ja haavatavuse hindamiste tulemusel esitatud soovitude arv, mida on arvesse võetud.</i>	<i>Absoluutarv</i>	<i>0</i>	<i>Absoluutarv</i>	<i>N/A</i>	<i>100%</i>	<i>Osakaal -</i>	<i>Schengeni hindamiste ja haavatavuse hindamiste tulemusel</i>	<i>Hindamiste tuleviku soovituste täitmiseks kasutatakse enamjaolt riigieelarvet</i>
	<i>R.1.19</i>	<i>Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolitust, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust.</i>	<i>Osakaal</i>	<i>69%</i>	<i>Absoluutarv</i>	<i>2020</i>	<i>238</i>	<i>Absoluutarv</i>	<i>Projektide aruanded, osalejate nimekirjad, tagasisidelehed</i>	
	<i>R.1.20</i>	<i>Piirivalveasutuste poolt sisenemiskeedu saanud isikute arv.</i>	<i>Absoluutarv</i>	<i>1453</i>	<i>Absoluutarv</i>	<i>2018-2020 aastate keskmine keeldumiste arv (Eurostat).</i>	<i>12800</i>	<i>Absoluutarv</i>	<i>IT-süsteem ALIS</i>	<i>Üldine mõõdik, mis ei ole otseselt seotud BMVI projektidega.</i>

2.1.3 Programmile eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMIFI määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 3: Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
SO1	Piirikontrollid	001	2 775 000
SO1	Piirivalve - õhuvarustus	002	98 345,25
SO1	Piirivalve- maismaavarustus	003	12 505 155

SO1	Piirivalve-muu	006	810 000
SO1	Olukorratedlikkus ja teabevahetus	008	300 000
SO1	Euroopa piiri- ja rannikuvalve arendamine	014	300 000
SO1	Asutustevaheline koostöö – liidu tasand	016	300 000
SO1	Suuremahulised IT-süsteemid - riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES)	020	300 000
SO1	Suuremahulised IT-süsteemid - Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem(ETIAS) - muu	021	300 000
SO1	Suuremahulised IT-süsteemid - ETIAS - määruse (EL) 2018/1240 art 85 lg 2	022	1 161 885,64
SO1	Suuremahulised IT-süsteemid - ETIAS - määruse (EL) 2018/1240 art 85 lg 3	023	0

SO1	Suuremahulised IT-süsteemid - Schengeni infosüsteem (SIS)	024	960 000
SO1	Suuremahulised IT-süsteemid - koostalitlusvõime	025	3 015 000
SO1	Tegevustoetus - integreeritud piirihaldus	026	5 926 872,75
SO1	Tegevustoetus - suuremahulised IT-süsteemid piirihalduseks	027	1 660 276,86

NB! RAKENDUSKAVA ETTEPANEK SEISUGA 14.12.21. TEGEVUSED JA NENDELE ERALDATUD SUMMAD VÕIVAD MUUTUDA AVALIKU KONSULTATSIOONI JA EUROOPA KOMISJONI MENETLUSES

2.2. Erieesmärgi nimetus

Toetus ühisele viisapoliitikale, et tagada ühtlustatud lähenemisviis viisade väljastamisele ja hõlbustada õiguspärast reisimist, aidates samal ajal ennetada rände- ja julgeolekuriske.

2.2.1. Erieesmärgi kirjeldus

Käesolevas osas kirjeldatakse iga erieesmärgi puhul esialgset olukorda, peamisi katsumusi ja pakutakse välja lahendused, mida fondist toetatakse. Siin kirjeldatakse, milliseid rakendusmeetmeid fondi toetusel käsitletakse; samuti esitatakse esialgne loetelu meetmetest, mis kuuluvad AMiFi, ISFi või BMVI määruse artiklite 3 ja 5 kohaldamisalasse. Täpsemalt: tegevustoetuse puhul esitatakse selgitus kooskõlas AMiFi määruse artikliga 21, ISFi määruse artikliga 16 või BMVI määruse artiklitega 16 ja 17. See sisaldab soovituslikku loetelu toetusesaajatest koos nende seadusjärgsete kohustustega ja põhiülesandeid, mida tuleb toetada.

Rahastamisvahendite kavandatud kasutamine, kui kohaldatav.

Eestis vastutavad ELi viisapoliitika rakendamise eest PPA ja Välisministeerium.

ELi viisapoliitika muudab Euroopa Liitu reisimise lihtsamaks, maandab julgeolekuriske ja ELi suunduva ebaseadusliku rändega seotud riske. Sisepiirideta alal on vaja ELi sisenevaid isikuid tõhusalt kontrollida, et tuvastada igati, kes võib kujutada endast julgeolekuriski. Selleks, et tagada selliste isikute tuvastamine, peab otsustajatel olema ELi kodanike kaitsmiseks õigel ajal õige teave.

Samal ajal peab viisa taotlemise protsess olema kiire, kliendisõbralik ning turvameetmed peavad vastama andmekaitse nõuetele.

Viisade väljastamisel ühetaolise menetluse tagamiseks ja seadusliku reisimise hõlbustamiseks ning selleks, et aidata ära hoida rände- ja julgeolekuriske, on Eesti otsustanud rakendada järgmisi BMVI-st rahastatavaid meetmeid:

- **Ühise viisapoliitika valdkonnas suuremahuliste IT-süsteemide ja eelkõige VISi loomine, käitamine ja hooldamine vastavalt liidu õigusele, sealhulgas selliste suuremahuliste IT-süsteemide ja nende sidetaristu koostalitlusvõime, ning meetmed andmete kvaliteedi ja teabe esitamise parandamiseks.**

ELi viisaga reisivate isikute kohta piisava julgeolekuteabe saamiseks tuleb viisainfosüsteemi (VIS) ajakohastada. Eesti ühines VISiga 2011. aastal ja võttis süsteemi kasutusele kõigis välisesindustes,

kus viisad välja antakse. Aja jooksul on võetud kasutusele ka VIS Mail, VIS Mail 2, VISA Code Plus ja edasi arendatud viisade konsultatsiooni infosüsteemi.

Viisainfosüsteemi arendamiseks kasutati ja kasutatakse riigieelarve, ERFi ja ISFB vahendeid. Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse VISi arendamise meeskond teeb pidevalt süsteemi väiksemaid kohandusi. Uuendatud süsteem peab olema täielikult koostalitlusvõimeline teiste ELi infosüsteemidega. Järgmise põlvkonna VISi ja selle liideste loomine teiste ELi suuremahuliste IT-süsteemidega on BMVI rakenduskava viisapoliitika erieesmärgi prioriteet.

Viisataotlejate usaldusväärse kontrollimise ja tuvastamise tagamiseks on vaja töödelda VISis biomeetrilisi andmeid. ISFB vahendeid kasutati konsulaaresinduste töökohtade ajakohastamiseks, osteti arvutid ja sõrmejäljeskannerid. Lisaks ostis ja paigaldas Välisministeerium riigieelarve toel 45 Dermalog LF10 skannerit, et koguda biomeetrilisi andmeid (10 sõrmejälge). 2015. aastal ostetud sõrmejälgede skannerid vajavad järgmise viie aasta jooksul asendamist. Lisaks on vaja näotuvastusseadmeid.

- **Tõhusate ja kliendisõbralike teenuste osutamine viisataotlejatele, säilitades samal ajal viisamenetluse turvalisuse ja terviklikkuse ning austades täielikult taotleja või viisaomaniku inimvääriskust ja puutumatust kooskõlas määruse (EÜ) nr 767/2008 artikli 7 lõikega 2;**
- **Viisapid käsitleva liidu acquis' ühetaolise kohaldamise tagamine, sealhulgas ühise viisapoliitika edasiarendamine ja ajakohastamine;**
- **Liikmesriikide toetamine viisade väljastamisel, sealhulgas määruse (EÜ) nr 810/2009 artiklis 25 osutatud piiratud territoriaalse kehtivusega viisade puhul, mida väljastatakse humanitaarkaalu- ja humanitaarhuvide, riiklikes huvides või rahvusvaheliste kohustuste tõttu.**

Välisministeerium ja Kaitsepolitsei amet on hinnanud, et Eesti esindused vastavad turvanõuetele ja keskkond on kliendisõbralik. Kõik tulevikus vajalikuks osutuda võiva infrastruktuuriga seotud investeeringud rahastatakse riigieelarvest.

Schengeni viisapid menetletakse ja väljastatakse 19 Eesti esinduses. Eesti esindab Schengeni viisade menetlemisel seitset liikmesriiki (Holland, Leedu, Läti, Soome, Rootsi, Taani ja Poola) kuues riigis.

Praegu tegeleb viisaküsimustega 61 Eesti välisministeeriumi töötajat (32 konsulit, 4 välismaale lähetatud tehnilist töötajat ja 25 kohalikku tehnilist töötajat). 2020. aastal menetleti 25 555 Schengeni viisataotlust, millest 24 970 väljastati Eesti välisesindustes. 2019. aastal oli vastav arv

145 711 ja 143 582. Vähenemine tulenes COVID-19 pandeemiast. Kui keskkond muutub paremaks ja tasuta reisimine on jälle võimalik, on suur võimalus, et arv kasvab.

Viisade menetlemisega tegelevaid ametnikke koolitatakse korrapäraselt, et tagada ühetaoline lähenemine viisaeskirja ja VISi määruse rakendamisele, tuvastada võltsitud dokumente jne. Koolitusi ja tööpraktikaid on seni rahastatud osaliselt ISFBst ning seda jätkatakse BMVI raames.

Lisaks koolitusele tuleks luua ja kasutada uusi tehnoloogilisi lahendusi.

Eesti ettepaneku alusel algatas Euroopa Komisjon ülemineku digitaalsele viisamenetlusele. 2019. aastal koostati analüüsiaruanne ja kutsuti kokku digitaliseerimise töörühm. Muu hulgas on oluline välja töötada veebipõhine viisataotlus. Pärast riikliku viisaregistri 2.0 valmimist peab looma uue, kaasaegse, eeltäidetud veebipõhise viisataotluse vormi. Praegune süsteem on kasutusel alates 2012. aastast ega ole enam piisavalt kasutajasõbralik.

• **Liikmesriikide viisataotluste menetlemise alase koostöö eri vormide arendamine.**

Oluline on parimate tavade ja teadmiste vahetamine, sealhulgas ekspertide lähetamine ning Euroopa võrgustike laiendamine liidu poliitika ja eesmärkide hindamiseks, edendamiseks, toetamiseks ja edasiarendamiseks.

2021. aasta alguse seisuga esindab Eestit 18 Schengeni liikmesriiki (Austria, Belgia, Tšehhi, Taani, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Ungari, Itaalia, Läti, Leedu, Madalmaad, Poola, Portugal, Rootsi, Sloveenia, Hispaania, Šveits) 105 riigis (112 asukohta).

Alates 2011. aastast on Eesti sõlminud koostöölepingud välise teenuseosutajaga 16 riigis. Kehtivate lepingute alusel pakub 170 viisakeskust teenuseid Austraalias, Valgevenes, Hiinas, Kanadas, Egiptuses, Gruusias, Indias, Irimaal, Iisraelis, Jaapanis, Kasahstanis, Venemaal, Türgis, Ühendkuningriigis, Ukrainas ja USAs.

Eesti arvates on BMVI rahastamine kasulik liikmesriikidevahelise konsulaarkoostöö tõhustamiseks. Korraldada võiks õppekülastusi liikmesriikide saatkondadesse, kes esindavad Eestit kolmandas riigis. Viisaeskirjaga nähakse ette kohustus teostada järelevalvet väliste teenuseosutajate üle. Rahastada võiks viisakeskuste auditeid, mis viiakse läbi koostöös teiste liikmesriikidega. Sellise koostöövormi praktika on juba olemas (näiteks Austrias ja Saksamaal). Saksamaa, Holland, Eesti, Läti ja Leedu kavatsesid 2020. aasta aprilli lõpus auditeerida koos Istanbulis asuvat viisakeskust, kuid COVID-19 pandeemia tõttu lükati see edasi.

Meetmete esialgne loetelu:

- VIS arendused (prioriteet):
 - digitaalse viisa ja elektroonilise rakenduse arendamine koostöös Euroopa Komisjoniga;
 - biomeetriliste andmete seadmete hankimine;
 - konsulaartöötajate koolitus ja praktika;
 - väliste teenuseosutajate auditid.
-

Tegevustoetust ja rahastamisvahendeid ei kasutata viisaeesmärgi saavutamiseks.

Tulemused: Kõik Eesti välisesindused on hästi varustatud, viisaametnikud on koolitatud ja pakuvad kliendisõbralikku teenust kooskõlas viisaeeskirjaga. Viisa taotlemise protsess on tõhus ja turvaline. Heausksete reisijate piiriületus on sujuv ja turvariskid ning ELi suunduva ebaseadusliku rändega seotud riskid on maandatud.

NB! RAKENDUSKAVA ETTEPANEK SEISUGA 14.12.21. TEGEVUSED JA NENDELE ERALDATUD SUMMAD VÕIVAD MUUTUDA AVALIKU KONSULTATSIOONI JA EUROOPA KOMISJONI MENETLUSES

2.2.2 Näitajad

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 4 punkt e

Tabel 4: Väljundnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood [5]	Näitaja[255]	Mõõtühik	Vahe-eesmärk (2024)	Sihtväärtus (2029)
SO2	O.2.1	Viisade menetlemise digitaliseerimist toetavate projektide arv.	Absoluutarv	2	3
SO2	O.2.2	Toetatud osalejate arv, millest omakorda	Absoluutarv	80	90
SO2	O.2.2.1	millest omakorda koolitustegevuses osalejate arv.	Absoluutarv	60	70
SO2	O.2.3	Kolmandates riikides asuvatesse konsulaatidesse lähetatud töötajate arv	Absoluutarv	0	0
SO2	O.2.3.1	millest omakorda viisataotluste menetlemiseks lähetatud töötajate arv	Absoluutarv	0	0
SO2	O.2.4	Välja töötatud/hooldatud/ajakohastatud IT-funktsioonide arv	Absoluutarv	1	2
SO2	O.2.5	Välja töötatud/hooldatud/ajakohastatud suuremahuliste IT-süsteemide arv, millest omakorda	Absoluutarv	0	1
SO2	O.2.5.1	millest omakorda 5.1. välja töötatud suuremahuliste IT-süsteemide arv	Absoluutarv	0	1
SO2	O.2.6	Hooldatud/parandatud taristuosade arv.	Absoluutarv	0	0
SO2	O.2.7	Renditud/amortiseerunud kinnisasjade arv	Absoluutarv	0	0

Tabel 5: Tulemusnäitajad

Erieesmärk	Tunnuskood [5]	Näitaja [255]	Mõõtühik	Lähte tase	Lähte taseme mõõtühik	Võrdlusasta (d)	<u>Sihiväärtus (2029)</u>	Sihiväärtuse mõõtühik	Andmete allikas	Märkused
SO2	R.2.8	Väljaspool Schengeni ala asuvate uute/ajakohastatud konsulaatide arv	Absoluutarv	5%	osakaal	2018-2020 aastate keskmine	20	Absoluutarv	Projektide aruanded	Sõrmejäljeskännerid
	R.2.9	Millest omakorda nende konsulaatide arv, mida on ajakohastatud, et muuta need viisataotlejate jaoks kliendisõbralikumaks.	Absoluutarv	1	osakaal	2018-2020 aastate keskmine	20	Absoluutarv	Projektide aruanded	Sõrmejäljeskännerid
	R.2.10	Ühise viisapoliitika valdkonnas läbi viidud Schengeni hindamiste raames esitatud soovitude arv, mida on arvesse võetud.	Absoluutarv	0	Absoluutarv	N/A	100%	Osakaal	Projektide aruanded	Lisaks BMVile kasutatakse teisi katteallikaid
	R.2.11	Digitaalselt esitatud viisataotluste arv	Absoluutarv	93%	Osakaal	2018-2019 aastate keskmine	976 292	Absoluutarv	VIS	
	R.2.12	Liikmesriikide vahel viisataotluste menetlemisel alustatud/tõhustatud koostöövormide arv	Absoluutarv	1	Absoluutarv	2018-2020 aastate keskmine	7	Absoluutarv	Projektide aruanded	Lähteatase seatud Sisejulgeolekufondist rahastatud projektide alusel
	R.2.13	Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolitust, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust.	Absoluutarv	100%	Osakaal	2020	70	Absoluutarv	Projektide aruanded ja osalejate tagasiside	Lähteatase seatud Sisejulgeolekufondist rahastatud projektide alusel

2.2.3 Rakenduskavale eraldatud vahendite (EL) esialgne jaotus sekkumise liigi kaupa

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõige 5, AMIFI määruse artikli 16 lõige 12, ISFi määruse artikli 13 lõige 12 või BMVI määruse artikli 13 lõige 18

Tabel 6: Esialgne jaotus

Erieesmärk	Sekkumise liik	Kood	Esialgne summa (eurodes)
SO2	Viisataotluste menetlemise parandamine	001	562 500
SO2	Konsulaatide töö tõhustamine ning nende kliendisõbralikkuse ja turvalisuse suurendamine	002	352 500
SO2	Konsulaarkoostöö	004	97 500
SO2	Suuremahulised IT-süsteemid - viisainfosüsteem (VIS)	006	112 500
SO2	Muud IKT-süsteemid viisataotluste töötlemiseks	007	375 000

3. Rahastamiskava

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt g

3.1. Rahaline jaotus aastate lõikes

Tabel 7. Rahaline jaotus aastate lõikes

Fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Kokku
BMVI	3 231 017,09	4 640 524,21	5 811 946,86	6 331 713,78	4 720 248,25	4 575 852,53	4 638 202,10	33 949 505,85

3.2 Rahalised eraldised kokku

Tabel 8. Kõik rahalised eraldised fondide ja liikmesriigi osaluste kaupa

Erieesmärk	Meetme liik	Lüüdi toetuse arvutamise alus (kogusumma või avalik sektor)	Lüüdi osalus (a)	Liikmesriigiosalus (b)=(c)+(d)	Liikmesriigi osaluse esialgne jaotus		Kokku e=(a)+(b)	kaasrahastamismäär (f)=(a)/(e)
					avalik c)	erasektor (d)		
Erieesmärk 1	BMVI määruse artikli 12 lõike 1 kohaselt kaasrahastatavad meetmed	kogusumma	18 048 500,25	6 016 166,75	6 016 166,75	0	24 064 667	75
	BMVI määruse artikli 12 lõike 2		-	-	-	-	-	-

	kohaselt kaasrahastatava d meetmed							
	BMVI määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt kaasrahastatava d meetmed		3 615 000	1 205 000	1 205 000	0	4 820 000	75
	BMVI määruse artikli 12 lõike 4 kohaselt kaasrahastatava d meetmed		7 587 149,61	2 529 049,87	2 529 049,87	0	10 116 199,48	75
	BMVI määruse artikli 12 lõike 5 kohaselt kaasrahastatava d meetmed		1 161 885,64	3 87295,21	3 87295,21	0	1 549 180,85	75
Erieesmärk 1 kokku			30 412 535,50	10 137 511,83	10 137 511,83	0	40 550 047,33	
Erieesmärk 2	BMVI määruse artikli 12 lõike 1		1 500 000	500 000	500 000	0	2 000 000	75
	BMVI määruse artikli 12 lõike 2 kohaselt		-	-	-	-	-	

	kaasrahastatava d meetmed							
	BMVI määruse artikli 12 lõike 3 kohaselt kaasrahastatava d meetmed		-	-	-	-	-	
	BMVI määruse artikli 12 lõike 4 kohaselt kaasrahastatava d meetmed		-	-	-	-	-	
	BMVI määruse artikli 12 lõike 6 kohaselt kaasrahastatava d meetmed		-	-	-	-	-	
Erieesmärk 2 kokku			1 500 000	500 000	500 000		2 000 000	
Ühissätete määruse artikli 36 lõike 5 kohane tehniline abi			2 036 970,35	0	0		2 036 970,35	

Ühissätete määruse artikli 37 kohane tehniline abi								
Kogusumma			33 949 505,85	10 637 511,83	10 637 511,83	0	44 587 017,68	

3.4 Ümberpaigutamised

Tabel 9. Eelarve jagatud täitmist korras hallatavate fondide vahelised ümberpaigutamised¹

<i>Saaja fond / vahend</i>	<i>AMIF</i>	<i>ISF</i>	<i>BMVI</i>	<i>ERF</i>	<i>ESF+</i>	<i>Ühtekuuluvusfond</i>	<i>EMKVF</i>	<i>Kokku</i>
<i>Ümberpaigutatav fond / vahend</i>								
<i>AMIF</i>		-	1 112 731,85	-	-	-	-	1 112 731,85
<i>ISF</i>	-		-	-	-	-	-	-
<i>BMVI</i>	-	-		-	-	-	-	-
<i>Total</i>	-	-	1 112 731,85	-	-	-	-	1 112 731,85

¹ Kõikide programmitöö perioodil tehtavate ümberpaigutamiste kumulatiivsed summad.

4. Eeltingimused

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt i

Tabel 10: Horisontaalsed eeltingimused

Eeltingimus	Eeltingimuse täitmine	Kriteeriumid	Kriteeriumide täitmine	Viide asjakohastele dokumentidele	Põhjendus
Tõhusad järelevalvemehhanismid riigihangete turu jaoks	JAH	<p>Kehtestatud on järelevalvemehhanismid, mis hõlmavad kõiki riigihankelepinguid ja nende hankeid fondidest kooskõlas ELi hankeõigusega. Selleks on vaja järgmist:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. meetmed, mis tagavad tõhusate ja usaldusväärsete andmete kogumise riigihankemenetluste kohta, mis ületavad ELi lävendeid, kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artiklitest 83 ja 84 ning direktiivi 2014/25/EL artiklitest 99 ja 100 tuleneva aruandluskohustusega; 2. meetmed andmete tagamiseks vähemalt järgmiste aspektide jaoks: <ol style="list-style-type: none"> a. konkurentsi kvaliteet ja intensiivsus: võitnud pakujate nimed, esialgne pakujate arv 	<ol style="list-style-type: none"> 1. JAH 2. JAH 3. JAH 	<p>Riigihangete register (https://riigihanked.riik.ee)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kõik riiklikku lävendit ületavad riigihankelepingud ja nende hanked fondidest vastavalt ELi hankeõigusele avaldatakse ja teostatakse e-riigihangete keskportaalis „Riigihangete register“ (https://riigihanked.riik.ee), mida haldab Rahandusministeerium kooskõlas komisjoni 11. novembri 2015. aasta rakendusmäärusega (EL) 2015/1986. Riigihangete seaduse kohaselt vastutab Rahandusministeerium järelevalve, aruandluse ja nõustamise eest vastavalt direktiivi 2014/24/EL artiklitele 83 ja 84 ning direktiivi 2014/25/EL artiklitele 99 ja 100. Järelevalve ja aruandlus põhinevad keskest riigihangete registrist hangitud andmetel. 2. a. Võitnud pakujate nimed, esialgne pakujate arv ja lepinguline maksumus avaldatakse riigihangete registris lepingu sõlmimise teate vormis vastavalt komisjoni 11. novembri 2015. aasta rakendusmäärusele (EL) 2015/1986. 2. b. Hankija kohustuseks on pärast hanke lõpuleviimist avaldada täidetud lepingust tulenev teave lõpliku hinna kohta riigihangete registris. Teave VKEde kui otsepakujate osalemise kohta avaldatakse süsteemi lepingu sõlmimise teates – 100% e-hankeid teostatakse keskses hankeregistris. 3. Järelevalve (seire) ja analüüsi eest vastutav asutus on Rahandusministeerium. Järelevalvega seotud kohustused on sätestatud riigihangete seaduses. Järelevalve eest vastutavad 4 inimest ja üks inimene vastutab riigihangete andmete üldanalüüsi eest. 4. Järelevalvearuanded ja iga-aastased järelevalvekokkuvõtted on kättesaadavad Rahandusministeeriumi veebilehel (https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/jarelevalve). Igal aastal avaldatavad statistilised

		<p>ja lepinguline maksumus;</p> <p>b. teave lõpliku hinna kohta pärast valitaks osutumist ja VKEde kui otsepakkujate osalemise kohta, kui sellist teavet pakuvad riiklikud süsteemid;</p> <p>3. meetmed pädevate riigiasutuste jaoks andmiseire ja -analüüsi tagamiseks kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikli 83 lõikega 2 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 2;</p> <p>4. analüüsitulemuste üldsusele kättesaadavaks tegemise kord kooskõlas direktiivi 2014/24/EL artikli 83 lõikega 3 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 3;</p> <p>5. meetmed tagamaks, et kogu teave, mis viitab võimalikule pakkumismahhinatsioonile, edastatakse pädevatele riigiasutustele kooskõlas direktiivi</p>			<p>andmed riigihangete kohta ja andmeanalüüs on samuti kättesaadavad Rahandusministeeriumi veebilehel (https://www.rahandusministeerium.ee/et/eesmargidtegevused/riigihangete-poliitika/kasulik-teave/riigihankemaastiku-kokkuvotted).</p> <p>5. Teabevahetuse osas on Konkurentsiametiga sõlmitud mitteametlik kokkulepe. Riigihangete seaduses on samuti säte, et kui järelevalve käigus teatavaks saanud asjaolud võivad anda aluse süüteokahtluseks, mis ei ole riigihangete seaduse §-des 213–215 sätestatud väärteona, või millel on võimaliku korruptsioonijuhtumi tunnused, teavitab Rahandusministeerium uurimisasutust või prokuratuuri talle teadaolevatest asjaoludest. Konkurentsiamet on selles tähenduses ka uurimisasutus.</p>
--	--	--	--	--	--

		2014/24/EL artikli 83 lõikega 2 ja direktiivi 2014/25/EL artikli 99 lõikega 2.			
Euroopa Liidu põhiõiguste harta tõhus kohaldamine ja rakendamine	JAH	<p>Euroopa Liidu põhiõiguste harta järgimise tagamiseks on olemas tõhusad mehhanismid, mis hõlmavad järgmist:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kord, mis tagab fondidest toetatavate programmide vastavuse ja nende rakendamise harta asjakohaste sätete kohaselt; 2. aruandekord seirekomisjonile juhtumitest, mis on seotud fondide toetatavate tegevuste hartaga mittevastavusega. 	1. JAH 2. JAH	<p>ÜRO, ühine põhidokument, mis on osa osalisriikide aruannetest – Eesti (https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=HRI%2fCORE%2fEST%2f2015&Lang=en)</p> <p>EE2035 https://valitsus.ee/strateegia-eesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia</p> <p>Eesti Vabariigi põhiseadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/115052015002)</p> <p>Soolise võrdõiguslikkuse seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/126042013009)</p> <p>Võrdse kohtlemise seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/106072012022)</p> <p>Õiguskantsler https://www.oiguskantsler.ee/et</p> <p>Lasteombudsman http://lasteombudsman.ee/et/welcome</p>	<p>1. Eestis on riigisisese õiguse ja rahvusvaheliste lepingute kaudu loodud mehhanism inimõiguste, sh EL põhiõiguste harta järgimiseks.</p> <p>Rakenduskava vastavus ja rakendamine ELi harta sätete kohaselt on tagatud harta põhimõtete lõimimise kaudu strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtetele ja sihtidesse, arengukavadesse, projektide valikukriteeriumidesse ja toetuse andmise tingimustesse. Põhiõiguste kaitsmisega seotud institutsioonid (sh soolise võrdõiguslikkuse volinik) on seirekomisjoni liikmed, kaasatud strateegiate ja õigusaktide koostamisse. Rakendamisel tagatakse taotlejatele ja toetuse saajatele tugi ELi harta põhimõtete arvestamiseks. Sotsiaalministeerium nõustab soolõime, mittediskrimineerimise ja erivajadustega inimeste ligipääsetavuse osas projektide kavandamis-, rakendamis-, seire- ja hindamisprotsessis (ELi harta artiklid 21, 23, 25 ja 26) ning kooskõlastab toetuse andmise tingimusi. Iga ministeerium vastutab inimõiguste kaitsmise ja edendamise eest oma haldusalas.</p> <p>2. Seirekomisjoni kuuluvad partnerid, kes jälgivad harta täitmist ja kelle ülesandeks on esitada oma valdkonna konsolideeritud visioon ja vajadusel probleemid seirekomisjonile (nt soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik, Eesti Puuetega Inimeste Koda, Õiguskantsler jne.).</p> <p>Kõigil komisjoniliikmetel on võimalik avada arutelu jooksvalt või lisada arutelupunktid seirekomisjoni koosoleku päevakorda, kui peaks ilmema juhtum, mille puhul ei vasta BMVist toetatav tegevus ELi põhiõiguste hartale, sh mis tahes kahtluse korral, et vaatamata kõigile hetkel kehtivatele menetlusnõuetele võib esineda harta mittejärgimist.</p>
Puuetega inimeste õiguste konventsiooni	JAH	Puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise tagamiseks on olemas	1. JAH	„Heaolu arengukava 2016–2023“ (https://www.sm.ee/et/heaolu-arengukava-2016-2023).	1. Puuetega inimeste õiguste kaitse tagamine on jagatud erinevate strateegiate vahel. Strateegia puuetega inimeste õiguste kaitse poliitikaks on seotud „Heaolu arengukavas 2016–2023“.

<p>kohaldamine ja rakendamine kooskõlas nõukogu otsusega 2010/48/EÜ</p>		<p>riiklik raamistik, mis hõlmab järgmist:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. mõõdetavate tulemustega eesmärgid, andmekogumise ja -seire mehhanismid; 2. meetmed, et tagada ligipäasetavuspoliitika, õigusaktide ja standardite nõuetekohane arvessevõtmine programmide väljatöötamisel ja rakendamisel. 3. meetmed, mille kohaselt antakse seirekomisjonile aru juhtumitest, mille puhul ei vasta fondidest toetatav tegevus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile ning kõnealust konventsiooni käsitletavatest kaebustest, mis on esitatud artikli 69 lõikes 7 ette nähtud korra kohaselt. 	<p>2. JAH</p>	<p>Ligipäasetavuse nõukogu (https://www.sm.ee/et/ligipaasetavuse-noukogu)</p> <p>Ligipäasetavuse rakkerühm (https://www.riigikantselei.ee/ligipaasetavus)</p> <p>Õiguskantsleri seadus (https://www.riigiteataja.ee/akt/12788991?leiaKehtiv)</p> <p>Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele (https://www.riigiteataja.ee/akt/131052018055)</p> <p>Eluruumile esitatavad nõuded (https://www.riigiteataja.ee/akt/103072015034?leiaKehtiv)</p> <p>WCAG 2.0 rakendusjuhised (https://www.mkm.ee/et/wcag-20-rakendusjuhised)</p> <p>Sotsiaalkindlustuse programm (https://www.sm.ee/sites/default/files/lisa_5_sotsiaalkindlustuse_programm.pdf)</p> <p>Hoolekandeprogramm (https://www.sm.ee/sites/default/files/lisa_4_hoolekandeprogramm_20_2023.pdf)</p>	<p>Sihtrühma ees seisvaid probleeme, poliitikameetmeid ja asjakohaseid näitajaid on kirjeldatud sama arengukava programmides. N. „Sotsiaalkindlustusprogrammis 2020-2023“ koostatakse puudega inimeste toetuste ja teenuste süsteemi ajakohastamiseks lahendusteede pakett.</p> <p>„Hoolekandeprogramm 2020-2023“ keskendub sotsiaalteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamisele, teenuste arendamisele, mis hõlmavad inimesi ühiskonnas, ning põhiõiguste kaitsmisele. Statistikat puudega inimeste olukorrast kogub Statistikaamet Eesti Sotsiaaluuringu, Eesti Tööjõu-uuringu, Tööelu uuringu ja Leibkonna eelarve uuringu kaudu ja vastavate tervise-, vananemise- ja pensioniteemaliste uuringutega. Sotsiaalministeerium avaldab regulaarset sotsiaalhoolekande statistikat ja vajaduse korral viib läbi konkreetseid uuringuid (Nt link).</p> <p>2. Ligipäasetavus on „Eesti 2035“ strateegiline siht ja aluspõhimõte PIK konventsiooni artikli 9 tähenduses. Tervikliku ligipäasetavuspoliitika väljatöötamiseks lõi Vabariigi Valitsus 2019 Ligipäasetavuse rakkerühma. Sotsiaalministeerium on kõigi sektorite ligipäasetavuse riiklik koordinaator, toetades ligipäasetavuse nõukogu tööd, tellides analüüse („Transpordi ja tehiskeskonna ligipäasetavuse analüüs“, „Laste ligipäasetavuse uuring“); koordineerides ligipäasetavuse direktiivi (EL) 2019/882 ülevõtmist; korraldades 2018–2022 sotsiaaltranspordi katseprojekti. Võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus annab korraldus- ja rakendusasutustele ligipäasetavuse ja võrdsete võimaluste aspektides nõu ja kooskõlastab meetmepõhiseid õigusakte. 2018. aastal jõustusid määrused: „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“ „Eluruumile esitatavad nõuded“ Alates 1. jaanuarist 2019 teostab määruste kohaldamise üle riiklikku järelevalvet Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.</p>
---	--	--	---------------	--	---

				<p>Soolise võrdõiguslikkuse programm</p> <p>https://www.sm.ee/sites/default/files/lisa_6_soolise_vordõiguslikkuse_programm.pdf</p>	<p>3. Alates 1.01.2019 täidab õiguskantsler puuetega inimeste õiguste konventsiooni rakendamise edendamise, kaitse ja seire ülesandeid. 2019 moodustati õiguskantsleri juurde puuetega inimeste nõukoda, mille eesmärk on nõustada õiguskantslerit puuetega inimeste õiguste edendamise, kaitse ja järelevalve teemal. Nõukoda on moodustatud ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artikli 33 lõike 3 alusel. BMVI projektide korral on arutelude kontaktpunktiks seirekomisjon, mis koosneb asjaomastest katusorganisatsioonidest ja vajaduse korral laiendab SiM partnerite nimekirja. Seirekomisjoni kutustakse EPIK, Õiguskantsler, Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik. Komisjoni liige võib teha seirekomisjoni esimehele põhjendatud ettepaneku seirekomisjoni kokkukutsumiseks ja/või esitada täiendava päevakorra punkti ettepaneku, kui peaks ilmnema juhtum, mille puhul ei vasta fondidest toetatav tegevus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonile.</p>
--	--	--	--	---	---

5. Programmi haldavad asutused

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt k ning artiklid 71 ja 84

Tabel 10: Programmi haldavad asutused

	Asutuse nimetus	Kontaktisiku nimi ja ametikoht [200]	e-post [200]
Korraldusasutus	Siseministeerium	Lauri Lugna	
Auditeerimisasutus	Siseministeerium	Tarmo Olgo	
Asutus, kellele laekuvad komisjoni maksed	Rahandusministeerium		

6. Partnerlus

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt h

<p>BMVI rakenduskava ettevalmistamine põhineb avatusel. Eesti välispiiride ja viisapoliitika praeguste ja tulevaste väljakutsete kaardistamisel ja lahenduste väljapakumisel kaasati kõiki asjaomaseid sidusrühmi.</p> <p>ELi vahendite kavandamiseks ei ole eraldi protsessi. Planeerimine on allikaneutraalne. Riiklike vajaduste ja nende rahastamise strateegiline planeerimine toimub keskselt (sh partnerite ja sidusrühmade kaasamine).</p> <p>ELi rahastusperioodi 2021–2027 programmeerimine on toimunud käsikäes pikaajalise riikliku katusstrateegia „Eesti 2035“ ja „Siseturvalisuse arengukava“ ettevalmistamisega. Ülevaade strateegiate koostamisest leiab järgmistelt veebisaitidelt: https://valitsus.ee/strateegia-eeesti-2035-arengukavad-ja-planeering/strateegia ja https://siseministeerium.ee/ministeerium-ja-kontaktid/kaasamine-osalemine/siseturvalisuse-arengukava-2020-2030.</p> <p>Protsess algas 2018. aasta kevadel. 2018. aasta lõpus ja 2019. aasta alguses toimusid konsultatsioonid teiste ministeeriumide ja katusorganisatsioonidega. Lisaks peeti arutelusid kõigis maakondades. Aruteludele kutsuti maakondlikud turvalisusnõukogud, muud maakondade turvalisusega seotud institutsioonid, huvirühmad ja kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajad, linna- ja vallajuhid ning maakonna arenduskeskused. Aruteludest tehti kokkuvõtte ja neid kasutati “Siseturvalisuse arengukava (2020–2030)” ettevalmistamisel.</p>

Arengukava esitati avalikuks aruteluks spetsiaalse veebiplatvormi kaudu. Sama süsteemi kasutati kõigi ministriumide ja Riigikantselei heakskiidu ning Eesti Linnade ja Omavalitsuste Liidu arvamuse saamiseks.

Strateegiates seatud eesmärkide saavutamise rahastamine otsustatakse iga-aastaselt riigieelarve arutelul, mis tagab sünergia riiklike ja muude vahenditega ning võimaldab vältida topeltrahastamist.

STAKi rakendamist jälgib valdkondlik komitee, mis koosneb asjaomaste asutuste ja partnerite esindajatest.

BMVI, ISFi ning Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi rakendamise jälgimiseks on loodud ühine komitee. Seirekomisjon koosneb samadest osalejatest, kes on STAKi valdkondlike komiteede liikmed. Lisaks on kaasatud sotsiaalse kaasatuse, põhiõiguste, puuetega inimeste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise edendamise eest vastutavad asutused.

7. Teabevahetus ja nähtavus

Viide: ühissätete määruse artikli 22 lõike 3 punkt j

ELi fondidest teavitamise eesmärk on tagada avalikkuse teadlikkus ELi toetusest avatud ja asjakohase teabevahetuse kaudu.

Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK) on loonud ühtse veebiportaali, mis võimaldab juurdepääsu kõigile ühissätete määrusega hõlmatud programmidele. Veebiportaal tehakse kättesaadavaks ka inglise ja vene keeles, kuna uuringud näitavad, et vene keelt kõnelev elanikkond on toetusmeetmetest vähem teadlik.

Rakenduskava elluviimise läbipaistvuse tagamiseks on Siseministerium loonud siseturvalisuspoliitika fondidele pühendatud veebilehe, kus avaldatakse rakenduskava eesmärgid, tegevused ja tulemused.

Ühtne veebiportaal ja siseturvalisuspoliitika fondide veebileht vastab WCAG 2.0 AA juurdepääsetavuse suunistele. See tähendab, et on rakendatud tehnilisi lahendusi ja sisu loomise

põhimõtteid, mis aitavad kasutada veebilehte nägemis-, kuulmis-, füüsilise, kõne-, kognitiivse, keele-, õppimis- ja neuroloogiliste puuetega inimestel.

Siseturvalisuspoliitika fondide taotlusvoorude ja projektide tulemuste edastamiseks kasutatakse ka sotsiaalmeediat.

RTK teabevahetuskoordinaator juhib ELi fondide riikliku kommunikatsioonivõrgustikku. Siseministeriumis nimetatakse siseturvalisuspoliitika fondide kommunikatsiooniametnik.

Kommunikatsioonitegevusteks kasutatakse tehnilist abi.

Näitajad:

1. Audiolugude jutustamine viie taskuringhäälingu kaudu, et suurendada teadlikkust siseturvalisuspoliitika fondidest rahastatavatest projektidest. Netisaated on osa siseministeriumi avaldatud regulaarsetest netisaadetest.
2. Vähemalt neli olulist teavitustegevust, et tutvustada saavutusi sihtrühmale.
3. Vähemalt neli loodud digitaalset meediasisu, sealhulgas visuaal, näiteks illustratsioonid ja videomaterjalid.
4. Eesti siseturvalisuspoliitika fondide jaoks kasutatakse sotsiaalmeediakanaleid (nt Facebook, Youtube) on, et jõuda laiemale publikuni. Sisu loomine ja ristviitamine sotsiaalmeedia kontodel.